

C/ Nou del teatre, 16
GIRONA
Tel. 972 22 50 44
www.cinematruffaut.com
a.e: info@cinematruffaut.com

MEMBRE DE LA XARXA

EL SOSTRE GROC

Catalunya, 2022

Direcció: Isabel Coixet

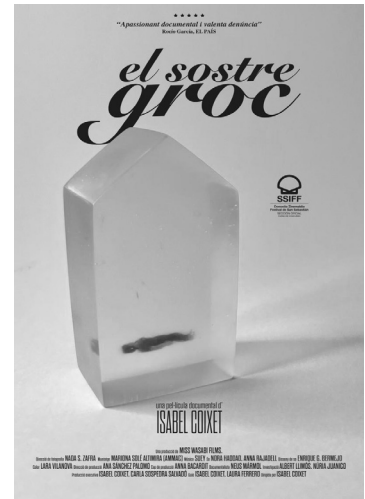
Guió: Isabel Coixet, Laura Ferrero

Durada: 94 min

Gènere: documental

Idioma: català i castellà

Data d'estrena: 16/12/2022

En contra de la Llei del Silenci

A l'inici d'"El sostre groc", es mostra unes aigües fluvials amb una aparença calma. Però, passant per un congost, no són transparents i fins semblen tèrboles. Al mateix temps, se senten diverses veus de dones que comencen a explicar com, anys enrere, van ser abusades sexualment: aleshores eren unes adolescents i no eren conscients del que passava i patien a l'Aula Municipal de Teatre de Lleida. En un moment, una part de les aigües s'esgrogueixen: com si fos el reflex del sostre (que veia groc) on va clavar la vista una de les víctimes quan va sentir-se amenaçada. Partint de la investigació d'Albert Llimós i Núria Juanico (periodistes del diari "Ara" que van participar en el rodatge entrevistant les víctimes) realitzada arran de la denúncia dels abusos l'any 2018, el documental d'Isabel Coixet es proposa fer més visibles uns fets llargament amagats, silenciats i encoberts: allò que estava al fons de la superfície fins i tot brillant d'una Aula de Teatre de la qual n'estava molt orgullós qui va ser durant anys l'alcalde de Lleida, Àngel Ros, tal com es fa present a través d'imatges televisives d'arxiu; com se'n mostren d'altres que lloen el centre i la tasca del que, tot i que feia anys que abusava de moltes de les seves alumnes, va arribar a ser-ne el director: Antonio Gómez Casas. Com va ser possible que tals abusos (també exercits per un altre professor, Ruben Escartín) passessin durant gairebé vint anys? Seguint la forma d'un documental clàssic, amb fragments d'entrevistes i el material d'arxiu disponible després que l'Aula de Teatre eliminés els enregistraments on es feien presents les denunciants, Isabel Coixet dona la paraula a les víctimes: Cristina, Goretti, Violeta, Aida, Míriam, Sònia, Marta. Elles ho expliquen. Reconeixen que, primerament, van sentir-se fascinades per un professor carismàtic i seductor que les convidava a experimentar i alliberar-se a través del teatre.

A mesura que Antonio Gómez sexualitzava completament les classes, induint a tocaments en els quals ell mateix hi participava, alguna cosa els semblava estranya, però no volien contrariar-lo ni passar per reprimides. Antonio Gómez va anar més lluny i va mantenir (o va intentar-ho) relacions sexuals amb algunes (i moltes més) d'elles, que, en principi, podien sentir-se afalagades per aquella atenció del professor, però que van anar covant un fàstic i un repudi. Tanmateix, se sentien avergonyides, intimidades i també culpables: "què hauré fet jo perquè això hagi passat?". Si no en parlaven (i encara menys a la família) també era perquè temien perjudicar el grup del qual, sentint-s'hi molt vinculades, formaven part dins de l'Aula de Teatre; això mentre que, a través de la companyia "L'Inestable", feien viatges que, evidentment, Antonio Gómez aprofitava per a les seves pràctiques depredadores. Tot el professorat ho sabia, però callava, perquè l'abusador tenia molt de pes i influència en el centre, i fins ho normalitzava. Quan, van arribar-ne queixes a l'aleshores directora del centre Mercè Ballespí, que ho va ser entre el 2002 i el 2009, no es va emprendre cap investigació interna...

Va arribar, però, el temps del "Me Too" amb els seus efectes: allò que havien denunciat actrius conegudes d'arreu del món també havia passat i passava a l'Aula Municipal de Teatre de Lleida. I algunes de les abusades van posar-se en contacte amb el col·lectiu Dones en Escena i, amb la intervenció de l'advocada Clara Vall, van decidir denunciar-ho a l'Ajuntament de Lleida en temps de l'alcalde Félix Larrosa, que havia substituït Àngel Ros després que aquest, que havia rebut moltes denúncies per corrupció

arxivades per la Fiscalia del TSJC, dimitís per fer d'ambaixador espanyol a Andorra. Presentada la denúncia a la Fiscalia, era massa tard: els fets denunciats van ocórrer entre el 2001 i el 2008, de manera que el cas havia prescrit. Les denunciants, així ho expliquen, no van sentir gaire suport social: la sospita de consentiment (fins en el cas d'unes adolescents inconscients d'allò que passava amb un adult amb poder sobre elles en un moment en què ni tan sols circulava el llenguatge que ho anomena) o fins la culpabilització que recau sobre les víctimes. Caient-hi fins i tot l'actual regidora lleidatana d'Educació, Drets i Feminismes, Sandra Castro, l'apel·lació al fet que en el teatre hi ha un contacte físic en el qual els límits i les línies són difosos: això quan, com diu una de les abusades, les línies són clares perquè, en qualsevol àmbit, es traspassen quan no es respecta un altre. Entre elles, cosa que Coixet vol reflectir d'una manera especial en el seu documental de combat, van donar-se, però, molt de suport: una experiència sanadora d'una ferida, un dolor i un trauma que perduren sense prescriure.

Encara que haguessin prescrit, els fets van fer-se públics, de manera que l'Aula de Teatre va sentir-se obligada a acomiadar Antonio Gómez, però pagant-li una indemnització de 60.000 euros, amb els quals se'n va anar al Brasil, on continua ensenyant impunement teatre. El cas no s'havia pogut reobrir perquè no s'havien fet denúncies d'abusos més recents. Tanmateix, a vegades, el cinema pot servir d'alguna cosa. "El sostre groc" ha fet que es presentessin noves denúncies d'abusos comesos per Antonio Gómez, cosa que pot fer reobrir un cas amb altres implicats, com ara l'esmentat Ruben Escartín, i les directores del centre que, silenciand-ho i amagant-ho, ho van consentir. També l'Ajuntament de Lleida ha demanat perdó a les víctimes. Mai no acaba de ser tard. Per això s'ha d'actuar en contra del silenci i fer emergir allò que s'amaga darrere de les aparences, al fons de les superfícies.